

Preek ds. G. R Rinsma Zondag 12 september 2010

Thema: een schaap vermist!

schriftlezing: Lucas 15:1-10

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

Ik had in de winter op de ijsbaan mijn handschoenen laten liggen. Dus toen ik dat ontdekte, vroeg ik of ze misschien gevonden waren. ‘Kijkt u maar even in de bak gevonden voorwerpen’, zei de mevrouw bij de kassa. Toen ik de bak gevonden had, kwam er een man aanlopen. ‘U bent iets kwijt?’ ‘Ja, ik zoek mijn handschoenen.’ Hij deed het deksel van de bak open en zei: ‘zoekt u uw eigen er maar uit.’ Wat bleek? De bak zat berstensvol met handschoenen, sjaals, schaatsbeschermers, mutsen, trainingjacks.

‘Ja’, zei hij, ‘dit is allemaal op de ijsbaan blijven liggen.’ Ik moet hem even vragend aan gekeken hebben, want hij ging verder: ‘maar niet iedereen komt z’n spullen ophalen.’ ‘Hoe zo niet?’ vroeg ik. ‘Blijkbaar worden de spullen niet gemist.’

Ik moest er aan denken, toen ik het Bijbelgedeelte van vandaag las. Want wanneer ga je pas zoeken? Als je iets mist, toch? En wanneer missen we iets? Wanneer merken we dat we iets kwijt zijn. En wanneer merken we dat we iets kwijt zijn? Pas als we het nodig hebben? Of eerder?

Ja, dat is de vraag: hoe heeft de herder gemerkt dat er één schaap mist? Kent hij ze allemaal en valt hem daardoor direkt op dat die ene ontbreekt? Of heeft hij ze geteld net zoals die vrouw haar schellingen en toen ontdekt dat er maar 99 waren?

In elk geval: hij mist er één – de kudde is niet compleet - en daarom gaat hij op zoek. Net zoals de vrouw één schelling mist en daarom de lamp opsteekt en het huis veegt om de munt terug te vinden.

Het honderste schaap, de tiende schelling. Ze worden gemist. Ook al blijven er 99 schapen over. Zitten er nog negen schellingen in haar beurs. Nee, ze worden gemist. En daarom gaan ze op zoek. De herder, de vrouw.

Zegt Jezus. Want van hem is het verhaal afkomstig. Nou, verhaal, we noemen het een gelijkenis. Op wie lijkt het dan? Op God. Als Jezus een gelijkenis vertelt, dan wil hij iets over God vertellen. En dat betekent dat we nauwkeurig moeten luisteren, want hier staat het hemelrijk op het spel. Het koninkrijk, waarom we bidden: Uw rijk kome, uw wil geschiedde. Ja, dat klopt. Hier op aarde heersen de mensen en loopt het volgens de menselijke patronen, maar in het hemelrijk heerst God en wat daar gebeurt, geschiedt naar Gods wil.

Maar in die gelijkenis wordt iets in de taal van dat aardse rijk verteld over dat hemelse rijk van God. Want hoe begint Jezus? Met een retorische vraag. Wie van u, die honderd schapen heeft en er één van verliest, laat niet de negenennegentig in de wildernis achter en gaat het verlorene zoeken, totdat hij het vindt? Nou, dat hangt er van af. Of we überhaupt opmerken dat er één schaap kwijt is, dat is één, maar twee, hoe belangrijk we het vinden om het terug te vinden. Ik was laatst de gril van mijn

auto kwijtgeraakt. Natuurlijk ben ik teruggereden, gaan zoeken, maar toen ik het niet kon vinden, dacht ik: nou ja, dan bestel ik via de garage een nieuwe.

Maar het kan ook anders. Zo hoorde ik maandag op de radio het bericht over een 78-jarige vrouw, die een week lang in een ravijn had gelegen. Nadat de vrouw niet thuishkwam, begon de politie met een zoekactie. Agenten, brandweerlieden en buurtbewoners zochten onder begeleiding van een helikopter naar de vrouw, maar zonder resultaat.

De hulpdiensten gaven de zoektocht op maandagavond op, maar de buurtbewoners besloten door te gaan. Uiteindelijk vonden de fanatieke buurtbewoners zaterdagavond de vermiste vrouw.

Zo, zegt Jezus, is God. Een herder, voor wie elk schaap telt en geen enkel schaap kan missen, die daarom net zo lang door gaat met zoeken, net zoals die fanatieke buurtbewoners, totdat hij het verloren schaap vindt. Want wat gebeurt, als een schaap merkt dat het de kudde kwijt is geraakt? Dan wordt het zo bang, dat het gaat liggen en het is dan met geen mogelijkheid te bewegen om overeind te komen en verder te gaan. Het is verlamd van angst.¹ En daarom moet de herder, als hij het dier vindt, het wel op zijn schouders nemen en het terugdragen.

Op eigen kracht lukt het het schaap niet. Als het op zichzelf is aangewezen, is het schaap reddeloos verloren. Net zoals die mevrouw niet op eigen kracht uit het ravijn kon komen, maar aangewezen was op letterlijk hulp van boven.

Als het God is, die het schaap zo mist, dat hij al de andere er voor in de steek laat om het te zoeken en niet eerder ophoudt dan nadat Hij het heeft gevonden, wordt het spannend. Wie is dan het verloren schaap? Laat ik de vraag omdraaien. Wie is er in staat om op eigen kracht God te vinden?² We blijven toch allemaal onze wensen en verlangens op Hem projecteren. Vormen we ons toch niet elke keer een beeld van Hem naar onze eigen ideeën en voorstellingen? En we hebben niet door, dat we op die manier ons steeds meer van hem verwijderen.

Dat is het diepe inzicht, dat Paulus omverwierp. Dat was de ontdekking van Luther, de overtuiging van Calvijn, van Barth, dat er een kloof bestaat tussen God en mens. En dat alleen God die kan overbruggen. En als we Jezus mogen geloven heeft Hij dat daadwerkelijk gedaán, is God op zoek gegaan, zoals de herder naar het verloren schaap. Omdat Hij het miste. Omdat hij ons miste. En heeft Hij de verloren mens

¹ Tenminste, dat gold voor de schapen in het Palestina van Jezus' tijd. Maar ik heb de indruk dat nederlandse schapen niet zoveel van hun vroegere soortgenoten verschillen.

² Romeinen 2:11-16 Want er is geen aanzien des persoons bij God. ¹² Want allen, die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en allen, die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden; ¹³ want niet de hoorders der wet zijn rechtvaardig bij God, maar de daders der wet zullen gerechtvaardigd worden. ¹⁴ Wanneer toch heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet gebiedt, dan zijn dezen, ofschoon zonder wet, zichzelf tot wet; ¹⁵ immers, zij tonen, dat het werk der wet in hun harten geschreven is, terwijl hun geweten medegetuigt en hun gedachten elkander onderling aanklagen of ook verontschuldigen, ¹⁶ ten dage, dat God het in de mensen verborgene oordeelt volgens mijn evangelie, door Christus Jezus.

Romans 3:20-24 Daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen. ²¹ Thans is echter buiten de wet om gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen, ²² en wel gerechtigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, voor allen, die geloven; want er is geen onderscheid. ²³ Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, ²⁴ en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.

gevonden. In Jezus Christus, door Jezus Christus. En met Jezus Christus zoekt God verder naar de verloren mensen van alle tijden.³ In de kroeg, in het bordeel, in het opvangtehuis, in de gevangenis, in de file, net zo goed als nu vanmorgen in de kerk.

‘Zo Teun’, zei de man tegen de dominee, toen hij hem ’s nachts door het centrum van de stad zag lopen, ‘kun je de schapen nog een beetje bij elkaar houden?’ Waarop de dominee zei: Nou, dat gaat best, Arie, maar ik mis er nog eentje.’⁴

Maar als de herder het verloren schaap vindt, dan is hij vervuld met blijdschap. Hij tilt het met blijdschap op zijn schouders.⁵ Zo, zegt Jezus, is er blijdschap in de hemel, als wij ons laten vinden, als wij God als de gelukkige vinder erkennen, onze gelukkige vinder. Blijdschap dus. Geen waarschuwende vinger, geen strenge blik, geen donderpreek, geen zure gezichten. Maar zoiets als wanneer Oranje een doelpunt scoort. In de kwartfinale. Die blijdschap, die aanstekelijk werkt. Die de hele buurt, de hele straat er in betreft.

En wie in deze blijdschap mee kan gaan, wie in deze blijdschap in kan stemmen, zich mee kan verheugen, die heeft werkelijk iets van God begrepen. Wie in die vreugde kan delen, die is zelf teruggevonden. En die zal niemand als vermist opgeven, maar blijven zoeken naar verloren mensen links en rechts buiten de kerk, maar niet in de laatste plaats ook binnen de kerk. Om hem, haar te vertellen: Wil je wel geloven dat God je al lang gevonden heeft? Amen.

³ Lukas 19: 10 Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden.

⁴ gehoord van mevrouw Burger, verteld in een begrafenispreek

⁵ Lucas 15:5